

NIEN

Hør på kunst etter jobben...

Opplev Andre Previn og Oslo Filharmoniske Orkester i Oslo Konserthus torsdag 17. februar kl. 19.30, og fredag kl. 18.00.

BILLETTER 23116060, 23113101, WWW.OSLOPHIL.COM

Joseph Haydn, Symfoni nr. 104, "London" og Richard Strauss, "Alpesymfonien"

HYDRØ

annonser:

MORGENBLADET

28. januar - 03. februar 2005 / Årgang 186 / Nr 5 / Utgis av Morgenbladet as / Etablert 1819 av boktrykker Niels Wulfsberg

SØK I ARKIVET »

FORSIDE

AKTUELT

KULTUR

BØKER

DEBATT

SPALTISTER

OM MORGENBLADET

Kontakt oss

Bestill abonnement

Bestill annonse

Sentralbord:

Tlf: 21 00 63 00

Faks: 21 00 63 01

Adresse:

Morgenbladet as

Johansgt 23 B

0159 Oslo

Utskriftsvennlig

Psykopati – en undervurdert diagnose

Av Rune Fardal

Jo mer man setter seg inn i faglitteraturen rundt psykopati og tilgrensende personlighetsforstyrrelser, jo mer blir man klar over at det i de tall forskere opererer med finnes **store mørketall. Så godt som all forskning som er gjort rundt dette temaet er gjort på innsatte, kriminelle og tvangsinnlagte mennesker.** I tillegg er det vesentlige av forskningen gjort på menn. Det avspeiler seg da også i de statistikker som finnes. Imidlertid er det flere både norske og utenlandske forskere som påpeker at denne forskjellen nok er mindre enn det mange tror. Flere forskere gir da også klart uttrykk for at kvinnelige og mannlige psykopater opptrer på litt ulike måter og således ender med ulike diagnoser. Det ser vi ved familiestudier der menn får diagnosen psykopati, mens kvinner får diagnosen hysteri. To diagnoser som på mange måter ligger nært opp til hverandre og som begge er tabubelagte slik psykiater M. Setsaas beskriver. Sistnevnte ikke minst grunnet likestillingskampen. Det er viktig å være klar over at man ikke trenger hele rekken av psykopatiske trekk før det skaper store vansker og negative konsekvenser for andre mennesker. I mye litteratur går det klart frem at det mange kaller **«hverdagspsykopaten» ikke fanges opp av noen statistikk.** Psykiatere og forskere beskriver dette i litteraturen, men det er ikke gjort noe forskning på denne typen psykopater. De er utilgjengelige. Vi får vite om dem gjennom de fortellinger ofrene gir. Det dreier seg ofte om nære familiemedlemmer og kolleger som fremviser klare psykopatiske trekk. Og slik flere forskere klart tilkjenner at det er grader av psykopati, er det all grunn til å ta dette på alvor slik blant annet psykiater Dahl og Hare gjør i sine bøker. Den klassiske psykopat er ikke masse-morderen som vi ser i Hollywood-filmer og bøker. Den klassiske psykopat finnes midt i blant oss. **Flere forskere legger frem tall som viser at summen av de skader psykopater står for er større enn summen av skadene fra alle andre personlighetsforstyrrelser til sammen.** Det er en tankevekker. Samfunnet har alt å tape på ikke å ta dette på alvor.

Dessverre har psykopati vært svært tabubelagt ved at det er benyttet som et skjellsord. Stigmatiserende som det er. I de senere år har imidlertid begrepet helt klart kommet inn i psykiatrien igjen som et veldefinert begrep. Enkelte forskere, spesielt de som er i relasjon til rettspsykiatri, hevder at psykopati tilhører deres fagområde. Dette stiller jeg meg heller undrende til, all den tid det opplagt er store mørketall ute og går. Min erfaring er at personer som fremviser klare psykopatiske trekk slett ikke fanges opp av psykiatrien, eller fengselsvesenet for den saks skyld. De er det Hare kaller «vellykkede psykopater». De som ikke begår kriminelle handlinger som blir avslørt. Enkelte forskere kaller dem «subkriminelle psykopater». Dette er da også trolig de farligste da de aldri blir avslørt.

Om man lever med slike mennesker er det meget vanskelig å bli trodd selv om man kan

KUNSTKRITIKK . NO

nettsted for
kunstkritikk
og debatt

KUNSTKRITIKK . NO

KRITIKERLAGET

NORWEGIAN CRITICS ASSOCIATION

Se meg

En film av Agnès Jaoui
Fra regissøren av «Anders snak
kjemper» og «Unge geniale film»
å se og uventet morsomme rundt deg

«Wise and witty»
KVINNEKONTROLL

CANAL 5044 Premier box movie

PA KINO FRA 26. DESEMBER

KRITIKERLAGET

NORWEGIAN CRITICS ASSOCIATION

dokumentere de trekk som personer fremviser. **Så tabubelagt er begrepet at mange innen helsevesenet faktisk nekter å erkjenne klare kjensgjerninger i frykt for å være stigmatiserende.** Holdningen blir dessverre at det er bedre å la være å avsløre/stigmatisere en psykopat enn å vise ofrene forståelse for den vanskelige situasjon de er i. Ofte er det barn som ender som ofre uten at det får verken helsepersonell eller andre ansvarlige til å reagere. Dersom den ene forelder har klare psykopatiske trekk er sannsynligheten stor for at vedkommende manipulerer alle som kan gjøre noe for barna. Om den andre normale forelder aldri så mye kan dokumentere galskapen, blir man ikke trodd.

Det er både frustrerende og aggresjonsdannende for den normale forelder, som i sin fortvilelse kan agere på en slik måte at vedkommende utad blir sett på som den problemskapende. Dette er klassisk beskrevet i litteraturen uten at det får helsepersonell til å reagere av den grunn. **Den totale mangel på kunnskap man ser hos mange fagfolk er skremmende.** Faktisk stemples den frustrerte normale som psykopaten i mange tilfeller. Også psykiatere og høyere utdannede forskere begår denne feilen.

En ting er sikkert. Vårt samfunn beveger seg mot det som vel kan kalles den narsissistiske tidsalder, der egodyrkelsen og selvhevdelsen står i fokus. Vi blir mer og mer opptatt av oss selv på bekostning av våre medmennesker. Ungdom dyrker enkeltpersoner og egokultur. Vi liker å lese om andres ulykke. Vi blir sløvet av å se for mye fattigdom og til slutt går det like lite innpå oss som bekymringer for andre går inn på psykopaten. Vi havner i mange tilfeller en form for gruppetenkning. En fagperson sier noe og dermed slutter mennesker å tenke selv. Man tar det som sies for sannhet uten evne til kritisk å etterprøve eller stille spørsmål. Vi bryr oss rett og slett ikke. Vi lar ekspertene fatte beslutninger. Noe som i så altfor mange tilfeller får tragiske konsekvenser ikke minst for mange barn all den tid stadig flere justismord og tragedier avsløres som følge av at nettopp fagfolk gjør feil.

Dette er en farlig utvikling som det er viktig at vi alle blir oppmerksomme på. Bare psykopatiske individer tjener på en slik samfunnsutvikling. Og det er vi ikke tjent med.

Publisert 04. juni 2004

Alt innhold er opphavsrettslig beskyttet. Copyright: Morgenbladet. Ansvarlig redaktør Alf van der Hagen.